

Nasilje je svakodnevna pojava u suvremenom društvu i pojavljuje se različitim intenzitetom i pojavnim oblicima u obitelji, školi, na radnom mjestu i u sportu. Danas postoji spoznaja o važnosti brige za sigurnost ljudi na sportskim terenima i izvan njih kroz provedbu mjera koje su usmjerene na osnaživanje i promoviranje uloge odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji nasilja u sportu i sportskim manifestacijama u cilju stvaranja nove generacije navijača koji će posjećivati sportske manifestacije i navijati u duhu tolerancije i poštivanja svih aktera sportskih događanja.

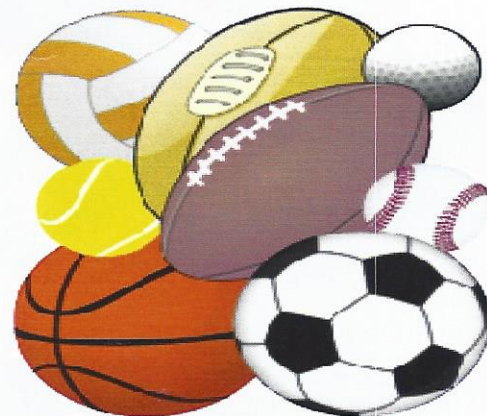
TOLERANCIJA

Riječ tolerancija vuče korijene iz grčke riječi "*tolerare*" što znači podnositi, trpjeti i uvažavati tuđe mišljenje i uvjerenje. Danas se pod tim pojmom označava poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje bogatstva različitosti u našim svjetskim kulturama. Tolerancija je harmonija u različitostima.

Prvi učitelj tolerancije je obitelj. Budući da se tolerancija uči najčešće po modelu – dakle gledajući nekog drugoga tko ima razvijene tolerantne oblike i obrasce ponašanja djece će ih usvojiti. No, obitelj nije jedini učitelj. Sve strukture društva trebale bi se uključiti u odgoj oko tolerancije, kako se uključuju o ostala područja odgoja. Ono što je prvi preduvjet učenju tolerancije je empatija – kognitivna, razumska sposobnost razumijevanja tuđih osjećaja, situacija ili problema. Tolerancija i sklonost toleranciji ovisi o nekoliko faktora. Djeca prihvaćanje različitosti trebaju ugraditi u vlastiti sustav vrijednosti kako bi kasnije mogli i uvažavati a ne samo podnositi druge ljude.

SPORT

Sport je važan dio čovjekovog života i služi da bi se ostvarili ciljevi poštujući pritom određena pravila i norme. Međutim, iako je inicijalno zamišljen kao aktivnost kroz koju se promiču vrijednosti poput tolerancije, skromnosti, upornosti, timskog duha i međusobnog poštovanja, sport se danas sve više udaljuje od načela olimpizma na kojima je utemeljen, a nespportsko ponašanje, agresivnost i varanje postaju sastavnim dijelom suvremenog sporta.

Želja za pobjedom, postizanjem željenog rezultata i cilja nerijetko potiču sportaše na ponašanja koja nisu u skladu sa sportskim pravilima. Nesportsko ponašanje koje uključuje agresivne reakcije i nepoštivanje pravila, odnosno varanje zastupljeno je u svim sportovima, kako na rekreativnoj tako i na profesionalnoj razini.

Značajnu ulogu u stupnju (ne)tolerancije nesportskog ponašanja imaju roditelji koji su izrazito važan faktor u životu mladih sportaša. Različita motivacijska klima, odnosno percepcija je li roditeljima važno da njihovo dijete napreduje u razvoju sportske vještine ili su oni dominantno usmjereni na pobjedu i postizanje superiornog rezultata u odnosu na druge, može u velikoj mjeri utjecati na psihosocijalna obilježja mladih sportaša. U skladu s navedenim, rezultati istraživanja pokazuju da su sportaši koji motivacijsku klimu roditelja percipiraju kao ugodnu i orijentiranu na učenje skloniji adaptivnom ponašanju. Suprotno tome, sportaši čiji su roditelji isticali važnost postizanja visokih rezultata pokazali su veliku količinu nesportskog ponašanja.

Dosadašnja su se istraživanja većinom bavila izučavanjem roditeljskog utjecaja na psihosocijalni razvoj mladih sportaša. Međutim, u novije vrijeme u središte interesa sve se češće stavlja odnos trener – sportaš. Svojim odnosom prema sportašu na treninzima i natjecanjima te načinom na koji mu pruža povratne informacije, trener može znatno utjecati na stavove i ponašanje sportaša. Sva navedena istraživanja vode nas do zaključka da treneri mogu imati veliki utjecaj, bilo pozitivni ili negativni, na sportaše. Također, motivacijska klima koju treneri oblikuju svojim ponašanjem na treninzima i natjecanjima, uvelike utječe na to hoće li se sportaši truditi što više napredovati u svojoj sportskoj vještini ili će, pod pritiskom imperativa pobjede, zauzeti stav prema kojem cilj (pobjeda) opravdava svako sredstvo (uključujući i kršenje sportskih pravila).

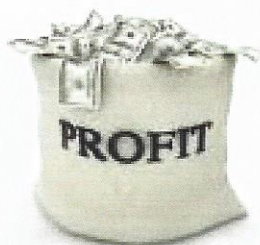
HULIGANSTVO

Ako postoji jedan određeni oblik nasilja koji se obično povezuje sa sportom ili barem navijačima, to je huliganstvo. Moglo bi se reći da je u svakodnevnoj komunikaciji huliganstvo jedini prepoznatljiv oblik nasilja, zanemarimo li nasilje među samim sportašima bilo na igralištima ili zbog prekomjernih napora. Uobičajena je predodžba huligana kao mladoga muškarca koji se teško uklapa u društvo, delikvent je u svakodnevnom životu te se napija i koristi nogometne utakmice kao izliku za divljanje na stadionu. No, događaji su pokazali da je društvena realnost fenomena mnogo složenija, nego što zamišljamo na temelju takve pojednostavljene slike. Primjera je mnoštvo: pretučeni policajci na tribini Boulogne stadiona Parc des Princes, 28. kolovoza 1993. za utakmice između Paris Saint-Germainea i Caena; napad četvorice huligana na žandara Daniela Nivelu u blizini stadiona Bollaert u Lensu 21.

lipnja 1998. za Svjetskoga prvenstva; sve učestaliji izljevi rasizma i ksenofobije na stadionima širom Europe, od Rima i Parme u Italiji, do stadiona Atletica i Real Madrida u Španjolskoj, PSG-a u Francuskoj, Crvene zvezde u bivšoj Jugoslaviji; ili sukob između suparničkih navijača na utakmici Lige prvaka između PSG-a i Galatasaraya 13. ožujka 2001., u kojemu je ozlijeđeno 56 ljudi. Huliganstvo ima mnoga obilježja i postoji svugdje u Europi. Iskrivljena percepcija stvarnosti ima možda svoje korijene u tragičnim događajima iz 1985., koje je prenosila i televizija, kada je na stadionu Heysel, tijekom utakmice Uefine Lige prvaka između Liverpoola i torinskoga Juventusa, poginuo 31 gledatelj te u naknadnim interpretacijama te tragedije i sankcijama koje su potom nametnute engleskim klubovima i navijačima. Pa ipak, Heysel nije izolirani slučaj u povijesti nogometa ili sporta općenito, niti je to bio arhetipski slučaj huliganstva.

Čak i ako prihvatimo da se priroda nasilja među sportskim navijačima promijenila, još uvijek nismo objasnili zbog čega je nogomet više od ostalih sportova naročito obilježen nasiljem.

MEDIJI, PROFIT, POLITIKA

U današnje vrijeme očit je utjecaj medija na sport, osobito televizije. Gotovo četvrt stoljeća televizijske postaje u Europi ključni su element sve veće komercijalizacije sporta, pri čemu su rast plaća igrača i sve veći troškovi za prava emitiranja s mjesta događaja najočitiji aspekt toga fenomena, vjerojatno zato što njima pripada većina medijskoga prostora. Iskrivljeni učinci preobrazbe sporta, utemeljene na slobodnom tržištu i pokretane medijima, idu, međutim, znatno dalje, a oblici nasilja i manipulacije koji nastaju kad je sport ograničen diktatom televizije, nisu samo komercijalnoga karaktera, premda je novac u krajnjem ishodu u žarištu dotične razmjene. Eksploatacija sporta i medijskoga praćenja sporta u svrhu političke propagande, na primjer, smjer je koji valja istražiti u svakom razmatranju nasilja vezanoga za iskorištavanje sporta u medijima.

Po svemu sudeći, situacija u sportu ne razlikuje se bitno od situacije u drugim sektorima poduzetništva i industrije. Posljedice koje ljudi trpe, kao što su ozljede, nesreće, doping i ovisnosti u širem smislu, sastavni su dio običnoga svijeta u kojemu živimo te time i ljudske aktivnosti, a posebno rada. Sportska se aktivnost sve više smatra aktivnošću na prvome mjestu, a zatim sportom. Kao i svaka aktivnost, ona uključuje pojedince okupljene u grupe (obitelj, susjedstvo, klub, društvo, privatna tvrtka ili vladin sektor), ali ona ih isto tako uključuje u veće grupe (u raspon od lokaliteta, regija, naroda, Europe do svijeta u cjelini). Stoga ona nudi uvid u način na koji različite grupe kolektivno funkcioniraju, a one postaju sve manje i manje sposobne funkcionirati izolirano jedna od druge. Stoga sport trebamo sve više smatrati „redovitom“ ljudskom i društvenom aktivnošću.

Pokušaj vraćanja tradicionalnim temeljima sporta mogao bi biti utopijski ili čak opasan ideal. Ideja fer-play-a je upitna jer je li fer-play uopće kompatibilan sa sportom na natjecateljskoj razini? S obzirom na pitanje dopinga, možemo s pravom zaključiti da nije. Čini se da je danas sve, i to ne samo u vrhunskome sportu, namijenjeno postizanju rezultata koji za igrače i

sportaše, voditelje klubova i sponzore poprimaju oblik društvenoga prihvaćanja, a za roditelje i sponzore oblik povrata uloženoga. Napetost koja se tu javlja vječna je napetost između činjenja (u ovome slučaju to je bavljenje sportom radi pobjede ili samo radi rekreacije) i prividnoga činjenja (postizanja statusa prvaka i s njim povezanoga divljenja te zarađivanja golemih količina novca), pri čemu iz gleda da je to posljednje sve češće prioritet, ne samo kada se ljudi odluče baviti sportom već i kada pribjegavaju doppingu.

Sport je bez sumnje u stanju prenositi mnogo pozitivnih stvari te tako podupirati transformaciju društva u kojemu se razvio. Sport može na mnogo načina (uključujući škole, zajednice, klubove i društva, projekte, programe, obuke, događaje i slobodne aktivnosti) postati ispravan društveni okvir.

ZAKLJUČAK

Nije sporno da je masovna zabava jedna od funkcija sporta danas. Ima li sport u toj funkciji jaču ulogu u ujedinjavanju ili razdvajanju, ostaje otvoreno pitanje, a mi stoga moramo uzeti u obzir važnost medija kao glavnoga čimbenika u svakome novome pristupu sportu. Važno je da se na osnovnoj razini izvor masovne zabave automatski ne izjednačava sa stvaranjem profita za mali broj ljudi, iako mogućnost znatne dobiti u pravilu potiče ulaganja. U konačnici, dakle, postoji potreba za jasnim pravilima kojima bi bilo obuhvaćeno sve što je dovedeno u pitanje te nezavisni interesi gledatelja-navijača.

TEMA:

Problemi sporta danas

**Osnovna škola Stjepana Bencekovića
Marta Botički 7. razred**